

तुमची विमा कंपनी तुमच्या तक्रारीकडे
लक्ष घेते का ?

जर तुमच्या विमा कंपनीने तुमच्या तक्रारीचे निवारण
केले नसेल तर

तुमच्या तक्रारी नोंदविण्यासाठी आणि त्यांच्या स्थितीबद्दल जागून घेण्यासाठी कृपया

आयआरडीए तक्रार कॉल सेंटर

‘‘टोल फ्री क्रमांक १५५२५५

वर संपर्क करा

किंवा आम्हाला complaints@irda.gov.in वर ई-मेल पाठवा

किंवा लॉग ऑन करा : www.igms.irda.gov.in

सार्वजनिक हितार्थ जारी
विमा विनियामक आणि विकास प्राधिकरण
**INSURANCE REGULATORY AND
DEVELOPMENT AUTHORITY**
विमा संवर्धन, विमा ग्राहकांचे संरक्षण.
www.irda.gov.in

विमा विनियामक आणि विकास प्राधिकरण
INSURANCE REGULATORY AND
DEVELOPMENT AUTHORITY

“ परवाना.
नोंदणी.
विमा.”

मोटर विम्यावरील
हस्तपुस्तिका

अनुक्रमणिका

१. या हस्तपुस्तिकेविषयी	१
२. मोटर विमा	२
३. नेहमी विचारले जाणारे प्रश्न	६
४. पॉलिसीधारकाला सेवा देण्याचा टी.ए.टी.	१०
५. तुमची काही तक्रार असल्यास	११

डस्कलेमर:

ही पुस्तिका तुम्हाला केवळ सर्वसामान्य माहिती देण्यासाठी आहे आणि ती परिपूर्ण नाही. हा एक शैक्षणिक उपक्रम असून तुम्हाला कोणताही कायदेशीर सल्ला देण्याचा प्रयत्न इथे नाही.

त्यावर काय पावले उचलली जात आहेत यावर माग ठेवण्यासही सहाय्य करेल. फोनच्या आधारे तक्रारीचा फॉर्म भरून कॉल सेंटर तुम्हाला सहाय्य करते. जेथे आवश्यकता असेल तेथे विमा कंपनीकडे फोनचा पहिला भाग म्हणून पत्ता, फोन नंबर, वेबसाईटचे तपशील, संपर्क क्रमांक, ईमेल पत्ता इत्यादीशी संबंधित माहिती देऊन थेट तक्रार दाखल करण्यासाठीही पुढाकार घेते. आयआरडीए कॉल सेंटर संभाव्य आणि पॉलिसीधारकांसाठी खन्या अर्थाने पर्यायी मार्ग देऊ करते ज्यात परिषृळ संपर्क माध्यमांचा आधार घेतला जातो आणि सकाळी ८ ते रात्री ८ सोमवार ते शनिवार हिंदी, इंग्लिश आणि विविध भारतीय भाषांमध्ये १२ तास × ६ दिवसां ही सेवा चालू असते.

आयआरडीएकडे तक्रार नोंदवल्यानंतर, त्याचे निवारण होण्यासाठी विमा कंपनीचा पाठपुरावा केला जातो. तक्रारीची तड लावण्यासाठी कंपनीला १५ दिवसांचा काळ दिला जातो. आवश्यकता भासल्यास, आयआरडीए त्याचा शोध घेते आणि चौकशी करते. त्यापुढे जाऊन, जेथे लागू होते तेथे सार्वजनिक तक्रार निवारण नियम, १९९८ अंतर्गत आयआरडीए तक्रारदाराला इन्शुअरन्स ओम्बड्रसमनकडे जाण्याचा सल्ला देते.

1. या हस्तपुस्तिकेविषयी

मोटर विम्यासंबंधीचे मार्गदर्शन म्हणून या हस्तपुस्तिकेची आखणी विमा नियामक आणि विकास प्राधिकरणाने (आयआरडीए- इन्शुअरन्स रेग्युलेटरी अॅण्ड डेव्हलपमेंट अथॉरिटी) केली असून त्यात सर्वसाधारण माहितीच केवळ देण्यात आलेली आहे. येथे देण्यात आलेली माहिती कोणत्याही स्थितीत विमा पॉलिसीचे नियम व अटी यांची जागा घेत नाही वा त्यावर कुरघोडीही करत नाही.

पॉलिसीशी संबंधित वा इतर कोणत्याही अतिरिक्त माहितीसाठी कृपया योग्य परवानाधारक एजंट वा ब्रोकर वा आयआरडीएमध्ये नोंदणी केलेल्या विमा कंपनीकडे जा.

२. मोटर विमा

• मोटर विमा म्हणजे:

मोटर विमा वाहन मालकाळा १) आपल्या वाहनाला होणाऱ्या नुकसानीणासून संरक्षण देतो २) वाहनाच्या मालकाच्या विरुद्ध कायद्याने निर्धारित कोणत्याही त्रुटीय पक्षाला देय असलेली रक्कम देतो, त्रुटीय पक्ष विमा एक वैधानिक आवश्यकता आहे. कोणत्याही सार्वजनिक टिकाणी वाहनाच्या वापरामुळे किंवा त्यामुळे तिसऱ्या पक्षाचे आयुष्य किंवा संपत्ती यांना इजा झाली वा नुकसान पोहोचले तर त्यासाठी वाहन मालकास जबाबदार धरण्यात येते. कोणत्याही सार्वजनिक टिकाणी विम्याशिवाय वाहन चालवणे हा मोटर वाहन अधिनियम १९८८ अन्वये दंडनीय गुन्हा आहे.

• मोटर विमा संरक्षणाचे प्रकार:

मोटर विमा संरक्षण देऊ करणाऱ्या विमा पॉलिसी मुख्यत्वे करून दोन प्रकारच्या असतात:

- अ. केवळ दायित्व पॉलिसी (वैधानिक आवश्यकता)
- ब. पैकेज पॉलिसी (केवळ दायित्व पॉलिसी + वाहनाच्या मालकाचे नुकसान झाल्यास ज्याला सहसा ओ.डी. कवर असे म्हटले जाते) लक्षात ठेवा, तुम्ही जर फक्त केवळ दायित्व पॉलिसी घेतली, तर त्यात तुमच्या वाहनाला नुकसान झाल्यास त्यापासून संरक्षण मिळाणार नाही. त्यामुळे पैकेज पॉलिसी घेणेच योग्य ठरेल ज्यातून एक व्यापक संरक्षण मिळू शकेल, ज्यात तुमच्या वाहनासाठी संरक्षणाचा समावेश केलेला असेल.

५. तुम्हाला तक्रार असल्यास:

इन्शुअरन्स रेयुलेटरी अँड डेव्हलपमेंट अथॉरिटी (आयआरडीए)च्या ग्राहक तक्रार निवारण विभागाने इन्टिग्रेटेड ग्रिव्हन्स मॅनेजमेंट सिस्टिम (आयजीएमएस- एकसंधं तक्रार व्यवस्थापन पद्धती) सुरु केली असून तक्रारी दाखल करण्याची आणि त्यांचा मागोवा ठेवण्याची ही ऑनलाईन पद्धत आहे. आधी विमा कंपनीकडे तुम्ही तुमची तक्रार नोंदवायची असते आणि नंतर कंपनीने केलेल्या तक्रार निवारणाने तुमचे समाधान झाले नाही, तर तुम्ही आयजीएमएस द्वारे www.igms.irda.gov.in या वेबसाईटवरून आयआरडीएकडे जाऊ शकता. तुम्हाला जर विमा कंपनीच्या तक्रार सिस्टिमचा थेट अँकसेस मिळाला नाही, तर आयजीएमएस विमा कंपनीकडे तुमची तक्रार नोंदवण्यासाठी आयजीएमएस तुम्हाला एक मार्ग पुरवते.

आयजीएमएस द्वारे (वेबद्वारे) तुमच्या तक्रारीची नोंद करण्याखेरीज तुम्हाला तक्रार नोंदवण्याचे अनेक मार्ग उपलब्ध आहेत- तुम्ही ईमेल (complaints@irda.gov.in) करू शकता, पत्र पाठवू शकता (तुमचे पत्र तुम्ही ग्राहक मंच विभाग, विमा नियामक आणि विकास प्राधिकरण, ३रा मजला, परिश्रम भवन, बशीरबाग, हैदराबाद: ४) किंवा १५५२५५ या टोल फ्री क्रमांकावर फक्त आयआरडीएच्या कॉल सेंटरवर फोन करा ज्याद्वारे विमा कंपनीविरुद्धची तुमची तक्रार मोफत नोंदवून घेईल आणि

**आयआरडीएने आखून दिलेला पॉलिसीधारकाचा
सर्व्हिसिंग टर्नअराऊंड काळ**

सेवा	सर्व्हिसकमाल टर्नअराऊंड काळ
सर्वसाधारण	
मागणीवर प्रक्रिया आणि आवश्यकता/ पॉलिसी मागणीवर प्रक्रिया आणि आवश्यकता/ पॉलिसी मंजुर करणे/ रद्द करणे यासह निर्णयासाठी संपर्क.	१५ दिवस
मागणीची प्रत मिळवणे पॉलिसी दिल्यानंतर चुका/ मागणीचे डिपॉझिट परत करणे आणि दावा विरहित सेवांशी संबंधित विनंती याच्याशी संबंधित सेवांसाठी विनंती	३० दिवस १० दिवस
जीवन विमा	
सरंडर मूल्य/ अऱ्युर्इटी/ पेन्शन यावर प्रक्रिया दावा/ सर्व्हार्यवलचा लाभ/ दंडनीय व्याज न भरणे दावा दाखल केल्यानंतर दाव्यासाठी आवश्यक असलेल्या बाबी सांगणे कोणत्याही चौकशीशिवाय मृत्यूच्या दाव्याची सेटलमेंट चौकशीची आवश्यकता असलेल्या मृत्यूच्या दाव्याची सेटलमेंट/ अस्वीकृती	१० दिवस मॅच्युरिटीचा १५ दिवस १५ दिवस ३० दिवस ६ महिने
सर्वसाधारण विमा	
सर्व्हेअहवाल दाखल करणे विमा कंपनीने पूरक अहवाल मागणे पहिला/ पूरक सर्व्हेअहवाल मिळाल्यानंतर दावा मंजुर करणे/ अस्वीकृत करणे.	३० दिवस १५ दिवस ३० दिवस
तक्रारी	
तक्रारीची दखल घेणे तक्रार सोडवणे	३ दिवस १५ दिवस

- मोटर विम्यामध्ये कोणत्या संरक्षणाचा समावेश असतो:**

मोटर विमा पॉलिसीच्या ओडी विभागांतर्गत सहसा खालील गोष्टींपासून वाहनाला नुकसान झाल्यास त्याचे संरक्षण समाविष्ट असते:

अ. आग, स्फोट, स्वयं पेट घेणे, वीज पडणे

ब. चोरी / घरफोडी / दरोडा

क. दंगल आणि संप

ड. भूकंप

इ. पूर, वादळ, चक्रीवादळ, तीव्र चक्रीवादळ, झंझावाती वादळ,

जलमय होणे, गारपीट, बर्फ पडणे

ई. बाह्य कारणामुळे अपघात

फ. द्वेषपूर्ण काम

ग. दहशतवादी कृत्ये

ह. रेल्वे / रस्ता, नदीमार्गप्रवास करत असताना, लिफ्ट, एलिव्हेटर

किंवा हवाई मार्गप्रवास करताना

ज. दरड कोसळणे / जमीन खचणे

- मोटर विम्यामध्ये कशाचा समावेश नसतो:**

मोटर विमा पॉलिसीमधून सहसा खालील गोष्टी वगळलेल्या असतात:

- वाहन चालवण्याचा वैध परवाना नसणे

- अंमली पदार्थ वा मद्याच्या अंमलाखाली असणे

- भौगोलिक मर्यादांच्या पलीकडे अपघात होणे
  - वाहन बेकायदेशीर कार्यासाठी वापरले जात असताना.
  - विद्युत / यांत्रिक बिघाड
- संरक्षित रकमेचा पाया:**

स्वयं नुकसान झाल्यास:

संरक्षित व्यक्तीचे जाहीर मूळ्य (इन्शुअर्ड्स डिक्लॉअर्ड व्हॅल्यू) अशा नावाच्या संकल्पनेवर आधारित मोटर वाहनाच्या मूळ्याचे प्रतिबिंब मोटर विमा पॉलिसी अंतर्गत संरक्षित केलेल्या रकमेमध्ये पडते. इन्शुअर्ड्स डिक्लॉअर्ड व्हॅल्यूचे मूळ्य उत्पादकाच्या त्या वेळच्या मूळ्यावर आधारित आणि वाहनाच्या वयावर आधारित घटत जाणारे मूळ्य यानुसार मोजले जाते.

तृतीय पक्षासाठी:

मोटर वाहन अधिनियम १९८८च्या आवश्यकतेनुसार संरक्षण. मालक-चालक यांच्यासाठी आवश्यक वैयक्तिक अपघात संरक्षणाचाही समावेश असतो. पॉलिसीचा इतर विविध जोखिर्मांसाठीही विस्तार करता येतो, उदाहरणार्थ वैयक्तिक अपघातापासून ते वाहनातील प्रवासी, चालकाला कर्मचाऱ्यांची नुकसानभरपाई इत्यादी जे कायद्याने त्याच्यासाठी संरक्षणाच्या व्यतिरिक्त उपलब्ध आहेत.

प्रश्न: वाहन विम्याचा दावा दाखल करण्यासाठी कोणती कागदपत्रे आवश्यक असतात ?

उत्तर: सर्वसाधारणपणे खालील कागदपत्रे दाखल करावी लागतात. मात्र, संपूर्ण यादीसाठी तुमच्या पॉलिसीची कागदपत्रे नीट वाचा-योग्य प्रकारे भरलेला दाव्याचा फॉर्म, वाहनाची आरसीची प्रत, किती नुकसान झाले याच्या संभाव्य रकमेची मूळ प्रत, रिपेअर इन्हॅईसची मूळ प्रत आणि पैसे भरल्याची पावती. कॅशलेस सुविधा घेतलेली असल्यास, केवळ रिपेअर इन्हॅईस दाखल करावा लागेल आणि आवश्यकता असल्यास एफआयआर दाखवावा लागेल. चोरीच्या दाव्यासाठी किल्ल्या दाखल कराव्या लागतात. चोरीच्या दाव्यासाठी नॉन ट्रेसेबल प्रमाणपत्रही दाखल करण्याची आवश्यकता असते.

उत्तर: होय, वाहन खरेदी करणाऱ्याच्या नावावर विमा ट्रान्सफर करता येतो, मात्र त्यासाठी विमा कंपनीला विक्री करणाऱ्याने अशा ट्रान्सफरची लेखी माहिती देणे आवश्यक असते. एक नवीन प्रपोजल फॉर्म भरावा लागतो. ट्रान्सफरच्या तारखेपासून पॉलिसीच्या अंतीम तारखेपर्यंतच्या एनसीबीच्या प्रो राटा रिकवरीसह विमा ट्रान्सफर करण्यासाठी एक छोटेसे शुल्क आकारले जाते. लक्षात घ्या, परिपूर्ण/ पैकेज पॉलिसीच्या मालकी हक्काच्या ट्रान्सफरची नोंद ट्रान्सफरच्या तारखेपासून १४ दिवसांच्या आत करावी लागते जी न केल्यास वाहनाच्या स्वयं नुकसानीसाठी दावा देय ठरणार नाही.

प्रश्न: आरटीओच्या कागदपत्रांमध्ये वाहन माझ्या नावावर झाल्यानंतरही विमा आधीच्या मालकाच्या नावावर मी चालू ठेवू शकतो/ शकते का ?

उत्तर: नाही. वाहनाची नोंदणी आणि विमा हे नेहमी एकाच नावावर एकाच पत्थावर असणे आवश्यक असते. नाही तर दावा देय होत नाही. एक नवीन प्रपोजल फॉर्म भरून देणे आवश्यक असते. विमा ट्रान्सफर करण्यासाठी एक छोटेसे शुल्क आकारले जाते.

प्रश्न: विमा पॉलिसी माझ्याकडून हरवली आहे. मला नक्कल मिळू शकते ?

उत्तर: होय, कृपया पॉलिसी जेथून घेतली असेल त्याच कार्यालयात लेखी विनंती घेऊन जावे. नक्कल प्रत देण्यासाठी छोटेसे शुल्क आकारले जाते.

३. नेहमी विचारले जाणार प्रश्न

प्रश्न: मी मोटर विम्याचे कोणते संरक्षण विकत घ्यायला हवे ? मी परिपूर्ण विमा घ्यायला हवा की केवळ दायित्व पॉलिसी घ्यायला हवी ?

उत्तर: तृतीय पक्ष दायित्व विमा हा भारतातील सार्वजनिक रस्त्यावरून फिरणाऱ्या सर्व वाहनांसाठी अनिवार्य आहे. यामध्ये इतरांना होणाऱ्या दुखापती आणि नुकसान यासाठी तुम्ही जबाबदार असल्यास त्याच्या दायित्वाचे संरक्षण असते. या व्यतिरिक्त, 'दायित्व' आणि 'स्वयं नुकसान' या दोन्हीला संरक्षण असलेल्या परिपूर्ण/ पैकेज पॉलिसीद्वारे खुद वाहनाला होणारे नुकसान किंवा इंजा यापासून संरक्षित करणे शाहाणपणाचे ठरेल. केवळ दायित्व संरक्षणाला अऱ्कट औन्ली कवहर असेही म्हटले जाते.

प्रश्न: हप्ता कसा ठरवला जातो ?

उत्तर: तुम्ही भरणार असलेला हप्ता अनेक घटकांवर ठरवला जातो. स्वयं नुकसान संरक्षणासाठी एकाच प्रकारच्या संरक्षणासाठी वेगवेगळ्या विमा कंपन्या वेगवेगळी शुल्क आकारता. या विविध पॉलिसींचा अभ्यास करा, तीन किंवा अधिक तुलनात्मक आकडे मिळवणे उपयुक्त ठरेल. विविध विमा कंपन्यांच्या वेबसाईट्स तपासून पहा, त्यातून तुम्हाला हप्त्यांची तुलना करता येईल. डिडकटीबल्स, संरक्षण आणि आयडीव्ही यांची तुलना करायला विसरू नका कारण एका विमा कंपनीचा हप्ता कमी असेल, पण डिडकटीबल्स जास्त आणि संरक्षण कमी व आयडीव्ही कमी असेल ज्याचा दावा करण्याची वेळ येईल तेव्हा तुमच्यावर प्रतिकूल परिणाम होईल.

तुमचा हप्ता ठरवण्यासाठी सर्वसामान्यपणे ज्या गोष्टींचा उपयोग केला जातो त्याविषयीची माहिती तुमच्या एजंटाला देण्याची तयारी ठेवा. या गोष्टी अशा: वाहनाचा रजिस्ट्रेशन क्रमांक आणि इंजीन क्रमांक, चॅसिस क्रमांक, वाहनाचा दर्जा, क्युबिक क्षमता, बसण्याची क्षमता, इत्यादी (खरे म्हणजे, सर्व संबंधित तपशील हे आरसी बुक / कार्डमध्ये असतात आणि त्याचीच एक प्रत दिली जाऊ शकते) कर भरल्याचा तपशील, तंतुरस्तीचे प्रमाणपत्र, वाहकाचा तपशील- वय, लिंग, गुणवत्ता, लायसन्स/परवान्याची वैधता, असल्यास मागील विम्याचा इतिहास.

स्वयं नुकसान संरक्षणाचा दर्जा वैयक्तिक विमा कंपन्या विमा नियामक आणि विकास प्राधिकरणाकडे योग्य प्रकारे दर भरल्यानंतर ठरवतात. इतर काही घटकांसह खालील गोष्टींवर ते ठरवले जातात: वाहनाचे वय, सूट/ लोडिंग्स- योग्य बोनस/लोडिंग/ सूट याबरोबरच हप्ता मोजताना मागील दाव्यांचे अनुभवही गृहित धरले जातात. आयडीव्ही (इन्शुअर्ड डिक्लेअर्ड व्हॅल्यू).

तृतीय पक्ष दायित्व हप्त्याचे दर आयआरडीएने ठरवून दिलेले आहेत.

विम्यामध्ये खंड पडल्यास, वाहनाची तपासणी करणे आवश्यक ठरते आणि त्यासाठी अतिरिक्त शुल्क भरावे लागते.

प्रश्न: माझ्या गरजा भागवण्यासाठी संरक्षणाची मर्यादा काय असावी ?

उत्तर: स्वयं नुकसान संरक्षित करण्यासाठी, वाहनासाठी संरक्षित केलेल्या रकमेला 'इन्शुअर्ड डिक्लॉअर्ड व्हॅल्यू' असे म्हणतात आणि वाहनाची त्यावेळची बाजारातील किंमत त्यात प्रतिबंधित

उत्तर: केंद्रिय मोटर वाहन नियम १९८९च्या नियम १४१नुसार फक्त फॉर्म ५१मध्ये विम्याचे प्रमाणपत्र द्यायचे असते. पॉलिसीखेरीज, फक्त मोटर वाहन विम्यामध्ये कायद्यानुसार विमा कंपनीने दिलेले विम्याचे वेगळे प्रमाणपत्र आवश्यक असते. ही कागदपत्रे नेहमी वाहनामध्ये असावी लागतात. पॉलिसी वेगळी घरी/ऑफिसमध्ये काळजीपूर्वक ठेवावी.

प्रश्न: माझ्या वाहनाला मी सीएनजी किंवा एलपीजी किट लावले, तर तसे विमा कंपनीला कळवणे आवश्यक असते का?

उत्तर: वाहनाला जर सीएनजी / एलपीजी किट लावले, तर रजिस्ट्रेशन सर्टिफिकेट (आरसी- नोंदणी प्रमाणपत्र) मध्ये तो बदल नोंदवण्यासाठी आरटीए जेथे वाहनाची नोंदणी झाली असेल, तेथे कळवावे लागेल. किटच्या मूल्यावर अतिरिक्त हप्ता भरून ओडी विभागाखाली आणि टीपी विभागाखालीही किटला संरक्षण मिळावे म्हणून विमा कंपनीलाही कळवावे लागते.

प्रश्न: सार्वजनिक ठिकाणी वाहन चालवत असताना कोणती कागदपत्रे वाहनात ठेवायला हवीत ?

- विम्याचे प्रमाणपत्र
- नोंदणी प्रमाणपत्राची झोरॉक्स कॉपी
- प्रदुषण नियंत्रणाखाली असल्याचे प्रमाणपत्र
- वाहन चालवणाऱ्या व्यक्तीच्या डीएलची प्रत

प्रश्न: मी माझा विमा माझे वाहन खरेदी करणाऱ्याच्या नावावर नावावर करू शकेन का ?

मात्र काही बाबतीत विमा कंपनी वाहनाच्या वयाच्या आधारे किंवा वारंवार दावे केले जात असतील तर त्यावर आधारित अतिरिक्त अधिकची रक्कम लागू करू शकतात.

प्रश्न: पॉलिसीमध्ये कोणतेही बदल झाल्यास त्याची नोंद करण्याची प्रक्रिया कोणती आहे ?

उत्तर: पॉलिसीमध्ये काही बदल असल्यास, विमा ऑफिसच्या शिक्क्याने तो केला जाईल, बदलाच्या पुराव्यासह विमा कंपनीकडे एक पत्र दाखल करा आणि त्यावर शिक्कामोर्तब करून घ्या. या शिक्कामोर्तबाची सत्यता पडताळून पहा.

प्रश्न: मी एका विशिष्ट शहरामध्ये गाडी वापरत असेन, तर हप्त्याचा कोणता दर लागू होतो ?

उत्तर: हप्त्याचा दर लागू करण्यासाठी, वाहन कुठल्या शहरात नोंदणीकृत / निर्बंधित आहे त्याचा विचार केला जाते (ते कुठल्या शहरात वापरले जाते याचा नाही). तुमचे वाहन जर चेन्नईमध्ये नोंदवले गेले असेल तर झोन एसाठी असलेले दर लागू केले जातील. तुम्ही जरी दुसऱ्या शहरात रहायला गेलात, तरीही तेच दर लागू होत राहील. त्याच प्रमाणे वाहन जर एका शहरात नोंदणीकृत झाले असेल, तर झोन बी हप्त्याचे दर लागू होतील. त्याच प्रमाणे मातक एखाद्या मोठ्या शहरात रहायला गेला, तर त्याला झोन बी चा दर लागू होणे चालू राहील.

प्रश्न: मोटर वाहन कायदाखाली असलेले सर्टिफिकेट ऑफ इन्शुअरन्स (विन्याचे प्रमाणपत्र) काय असते?

व्हायला हवी. तृतीय पक्ष दायित्व संरक्षणासाठी, तृतीय पक्षाला झालेल्या दुखापतींसाठी अमर्यादित संरक्षण आहे, मात्र तृतीय पक्ष संपत्तीचे नुकसान संरक्षित करण्याची जास्तीत जास्त रक्कम रु. ७, ५०, ००० एवढी आहे. संरक्षित व्यक्तीकडे तृतीय पक्ष संपत्ती नुकसानासाठीचे संरक्षण रु. ६०००पर्यंत मर्यादित करण्याचा पर्याय असतो, जेथे 'केवळ दायित्व' हप्त्यामध्ये घट होईल.

प्रश्न: पॉलिसीचा काळ किती असतो ?

उत्तर: सहसा पॉलिसी एका वर्षासाठी वैध असते आणि अंतीम तारखेच्या आत तिचे पुनरुज्जीवन करावे लागते. हप्ता वेळेवर भरा. हप्ता भरण्यासाठी कोणीही विमा कंपनी ग्रेस काळ देत नाही – देय तारीख हीच देय तारीख असते. एका दिवसानेही पॉलिसी मोडली गेली, तर वाहनाची तपासणी करावी लागते, या शिवाय, परिपूर्ण पॉलिसी १० दिवसांपेक्षा अधिक काळ लॅप्स राहिली तर एनसीबी (नो क्लेम्स बोनस)चा साठलेला लाभही मिळत नाही.

प्रश्न: नो क्लेम्स बोनस म्हणजे काय ?

उत्तर: नो क्लेम्स बोनस (एनसीबी) म्हणजे मागील पॉलिसी काळात संरक्षित व्यक्तीने कोणताही दावा केला नाही तर देण्यात येणारा लाभ. सध्या अस्तित्वात असलेल्या नियमांनुसार, स्वयं नुकसान हप्त्यावर (आणि दायित्व हप्त्यावर नाही) तो २० टक्क्यांपासून आहे आणि त्यानंतरच्या सलग विना दावा वर्षावर आधारित तो ५० टक्क्यांपर्यंत वाढू शकतो. मात्र, दावा दाखल केल्यास नो

कलेम्स बोनस पुढील पॉलिसीच्या काळात लागू होत नाही. एनसीबी हा संरक्षित व्यक्तीला दिला जातो, संरक्षित वाहनाला नाही. म्हणून, वाहन दुसऱ्या व्यक्तीच्या नावे केल्यास, विमा पॉलिसी त्या दुसऱ्या व्यक्तीच्या नावे करता येते पण एनसीबी नाही. उरलेल्या पॉलिसीच्या काळासाठी एनसीबीमुळे येणारा फरक नवीन मालकाला भरावा लागतो. मूळ मालकाने नवीन वाहन खरेदी केल्यास तो त्याच्या नावे जमा असलेला एनसीबी वापर शकतो.

प्रश्न: मला माझी विमा कंपनी बदलायची असल्यास माझा नो क्लेम बोनस तिथेही गृहित धरला जाईल का ?

उत्तर: होय. पुनरुज्जीवन करताना तुम्ही जर इन्शुअरर बदला तरीही तुम्ही एनसीबी सुविधा मागू शकाल. सध्याच्या विमा कंपनीकडून पुनरुज्जीवनाची नोटीस घेऊन मिळवलेल्या एनसीबीचा पुरावा तुम्हाला घावा लागेल. तशी ती देता आली नाही, तर तुम्ही संपत असलेल्या पॉलिसीवर कोणताही दावा केलेला नाही अशा प्रमाणपत्रासह तुम्ही तुमची संपलेली मूळ पॉलिसी देऊ शकता. म्हणजे, पुरावा हा पुनरुज्जीवनाची नोटीस वा मागील विमा कंपनीकडून एनसीबी लागू होत असल्याचे सांगणारे पत्र यांच्या स्वरूपात असू शकतो.

प्रश्न: माझा हप्ता कमी होण्यासाठी काही सूट असते का ?

उत्तर: एनसीबीच्या व्यतिरिक्त, स्वयं नुकसान हप्त्यांतर्गत अतिरिक्त सूट उपलब्ध आहे ती खालीलसाठी: ऑटोमोबाईल्स

असोसिएशन ऑफ इंडिया, व्हिंडेज कार्स (खाजगी वाहने ज्यांना व्हिंडेज अँड क्लासिक कार क्लब ऑफ इंडिया यांच्याकडून प्रमाणपत्र मिळते)चे सभासदत्व असल्यास, पुणे येथील ऑटोमोबाईल रिसर्च असोसिएशन ऑफ इंडिया (एआरएआय)द्वारे आणि एआयद्वारे संमत चोरी होऊ नये यासाठीचे उपकरण वाहनामध्ये लावले असल्यास, अंध, अपंग आणि मानसिकदृष्ट्या विकलांग व्यक्तींसाठी खास डिझाईन केलेल्या / तयार केलेल्या आणि संबंधित आरटीएने आरसीमध्ये योग्य प्रकारे संमत झालेल्या वाहनांसाठी सूट, यादृच्छित अधिकचे डिडकटीबल / अतिरिक्त यांचा पर्याय स्वीकारल्यास.

‘केवळ दायित्व विभागा’खाली तृतीय पक्ष संपत्तीचे नुकसान यामध्ये (टीपीपीडी) रु. ७,५०,०००पासून ते रु. ६००० पर्यंत घट करण्यासाठी सूट उपलब्ध आहे.

प्रश्न: सेवा कर लागू होतो का आणि तो किती असतो ?

उत्तर: होय, सेवा कर लागू होतो आणि तो त्या वेळच्या नियमांनुसार असतो.

प्रश्न: डिडकटीबल म्हणजे काय?

उत्तर: डिडकटीबल किंवा कापली जाणारी वा ‘अधिकची’ रक्कम अशी असते जिच्या खेरीज दावा देय होतो. बहुतेक वाहनांसाठी एक सामान्य सर्वसाधारण / अनिवार्य अधिकची रक्कम असते जी दुचाकी वाहनांसाठी रु. ५० पासून ते खाजगी गाड्या आणि व्यावसायिक वाहने यांच्यासाठी रु. ५०० पर्यंत असते जी वाहनाच्या क्युबिक क्षमतेवर / वहन क्षमतेवर अवलंबून असते.